Sanne Schuurman

‘Manipulatie is een complex en sluimerend proces. Sommige cliënten zijn daar zeer bedreven en overtuigend in’

Leren omgaan met manipulatieve cliënten

— door **Daphne van Dijk**
beeld **Chuy Nguyen**

Door de aanhouding van Inez Weski zijn weerbaarheidstrainingen voor advocaten die EBI-gedetineerden bijstaan actueler dan ooit. Hoe moet een advocaat omgaan met druk, dreiging of manipulatief gedrag van deze specifieke cliënten?

'Stel: persoon X is betrokken bij drugshandel en heeft thuis twee miljoen euro liggen,' legt trainer en strafrechtadvocaat Sanne Schuurman (Guarda Advocaten) uit. 'Maar hij voelt zich er niet prettig bij, dus verplaatst hij die 2 miljoen naar het huis van zijn moeder. Vervolgens wordt X gearresteerd en zit hij vast, in volledige beperkingen. Zijn vrienden hebben het geld nodig, maar weten niet waar het is en denken dat X het heeft gestolen. Ze benaderen de advocaat en dreigen de vrouw van X iets aan te doen als X niet vertelt waar de twee miljoen ligt. De theorie zegt dat je dit verzoek natuurlijk moet weigeren. Maar als je dat doet, wordt de vrouw misschien aangepakt of kan er een onderwereldoorlog ontstaan. Het zijn duivelse dilemma's.'

Schuurman (47), die samen met een expert in persoonsbeveiliging EBI-trainingen verzorgt, wil de deelnemende advocaten een spiegel voorhouden. 'Een ander voorbeeld uit deze speciale training: twee van jouw cliënten uit het drugsmilieu blijken onderling ruzie te hebben, maar jij bent hiervan niet op de hoogte. Beide cliënten proberen op niet al te subtiele wijze jou voor zichzelf op te eisen: jij hoort als advocaat bij ons. Wat doe je in zo'n situatie? Een laatste voorbeeld: een cliënt is niet tevreden over de dienstverlening en verwacht dat jij als advocaat meer levert, of dat je diensten verleent die je eigenlijk niet mag doen. Hoe ga je daarmee om? Dit zijn allemaal onderwerpen waarover we vertrouwelijk met elkaar praten tijdens de cursussen.'

INSOLVENTIERECHT

Volgens cijfers van de NOvA (2022) heeft de helft van alle advocaten minstens één keer te maken gehad met agressie, bedreiging of intimidatie. Meer specifiek kreeg 41 procent te maken met verbale agressie, 34 procent met intimidatie, 18 procent met bedreiging en 4 procent met fysieke agressie. In de top 4 rechtsgebieden waar agressie bovengemiddeld vaak voorkomt, staat het insolventierecht op de eerste plaats, gevolgd

Weerbaarheidstrainingen

Komende zomer staat er weer een training gepland voor strafrechtadvocaten die gedetineerden bijstaan. Naast deze trainingen zijn er ook algemene weerbaarheidstrainingen voor advocaten in alle rechtsgebieden en trainingen voor advocaat-stagiairs. De weerbaarheidstrainingen zijn kosteloos en komen op rekening van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Aanmelden kan via: https://www.triariigroup.com/NOvAweerbaarheidstrainingvooradvocaten.

door het strafrecht op de tweede plaats. Het letselschaderecht staat op de derde plaats en het personen- en familierecht op de vierde.

De moord op advocaat Derk Wiersum (2019) was voor de Nederlandse orde van advocaten (NOvA) aanleiding om algemene weerbaarheidstrainingen te ontwikkelen. Na de aanhouding en veroordeling van (ex-)advocaat Youssef Taghi, de neef van Ridouan, kwam er vorig jaar een speciale training bij: voor advocaten die cliënten vertegenwoordigen die vastzitten in een hoogbeveiligd regime. Schuurman: 'Het is een verdiepingscursus voor advocaten die te maken hebben met manipulatieve cliënten. Dit ervaren segment van advocaten vindt over het algemeen niet dat het een training nodig heeft. En toch geeft deze groep na afloop van de cursus aan verrast te zijn dat ze nog zoveel hebben geleerd. Van elkaar en van ons.'

Alle gebeurtenissen rondom het Marengo-proces en de aanhouding van Inez Weski benadrukken het belang van weerbaarheid van advocaten. Schuurman: 'Manipulatie is een complex en sluimerend proces, en sommige cliënten zijn daar zeer bedreven en overtuigend in. Je moet een relatie opbouwen met je cliënt, zodat er wederzijds vertrouwen ontstaat. Zonder dat kun je niet samenwerken aan een zaak. Maar bij het opbouwen van vertrouwen liggen manipulatie en intimidatie op de loer. In de zogeheten 'weerbaarheidstrainingen voor advocaten met cliënten in de Extra Beveiligde Inrichting (EBI) of Afdelingen Intensief Toezicht (AIT's)' helpen we hen daarmee om te gaan.'

KRAV MAGA

Sanne Schuurman, die cliënten bijstaat in grote strafzaken, werd door twee sportmaatjes geïnspireerd tot het ontwikkelen van trainingen voor vakgenoten. 'Ik heb jarenlang in mijn vrije tijd gebokst en krav maga beoefend, een Israëlisch zelfverdedigingssysteem. Tijdens het sporten leerde ik twee mensen kennen: sportleraar Richard van Asdonck, die weerbaarheidstrainingen geeft bij de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), en een man die bij de Special Forces werkt – ik kan zijn naam niet noemen.

In het segment waar ik werk, wordt veel geweld gebruikt. Ik heb afspraken gehad met cliënten die op een dodenlijst staan; als er een aanslag op die persoon zou plaatsvinden, kan ikzelf in de vuurlinie komen te liggen. Ik heb ook meegemaakt dat een cliënt mij of mijn stagiair probeerde te manipuleren. Mijn sportmaatjes hebben me veel bruikbare veiligheidstips en adviezen gegeven. Toen de NOvA besloot geld vrij te maken voor gratis weerbaarheidstrainingen heb ik contact opgenomen met het voorstel om samen met mijn maten bij de Triarii Group weerbaarheidstrainingen te ontwikkelen.'

De belangrijkste vragen die aan bod komen tijdens de EBI-training zijn: hoe herken je agressie? Welke vormen van agressie en beïnvloeding zijn er? En hoe moet je handelen om manipulatief gedrag tegen te gaan? Maar ook: hoe zorg je voor een veilige werk- en woonomgeving? 'Alles wat je kunt bedenken, gebeurt. Het is daarbij erg belangrijk bij jezelf te onderzoeken waar je gevoelig voor bent. Heb je een groot ego? Ben je een *pleaser* of ben je wat angstig? Als je weet wat je *triggers* zijn, kun je nadenken over hoe je daarmee omgaat en wat voor jou werkt om een situatie te de-escaleren. Leer te herkennen wanneer je kwetsbaar bent voor chantage of manipulatie. De ene persoon kan een vervelende situatie met een grapje afkappen, terwijl humor bij een ander juist ongepast kan overkomen.'

> 'Het is al een uitdaging op zich om niet van het koord af te vallen en in evenwicht te blijven'

'De advocatuur is balanceren op een dun koord,' besluit Schuurman. 'Als strafrechtadvocaat bevind je je ook nog eens op het grensvlak tussen recht en misdaad. Het is al een uitdaging op zich om niet van het koord af te vallen en in evenwicht te blijven. Het helpt daarbij niet dat justitie advocaten afschildert als boodschappers voor criminelen. Ik hoop dat de trainingen advocaten kunnen helpen rechtop te blijven en niet van het koord te vallen.'